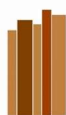

Het verzet

Geschreven door Karel Puts

Het verzet

Het was vroeg in de morgen en een man reed op de weg. Het was zwaar bewolkt en het begon licht te worden. Aan zijn stuur had hij een tas die hij tussen het dichte struikgewas had gevonden. F.Ladeboom was op weg naar zijn werk. Hij reed de stad binnen en dacht aan enkele brieven die hij vandaag moest schrijven. Hij woonde net even buiten de stad in een woning met een tuintje ervoor. Dat hield hij goed bij. Elke week was hij wel een keer in het tuintje voor het opruimen van het vuil dat erin lag. Hij had een kantoorbaan in de stad. Daar werkte hij al voor de oorlog was begonnen. In de straat waar hij werkte was het niet druk. Hij zette zijn fiets in de fietsenstalling en ging naar binnen. De tas die hij onderweg had gevonden zette hij langs zijn stoel

waar hij op ging zitten. Hij begroette zijn collega's die aan het werk waren en opende een lade van waaruit hij zijn agenda nam. Hij keek erin en schreef wat op. Daarna begon hij aan een brief die weg moest. Naarmate de dag vorderde werd het drukker en ook op het kantoor van F.Ladeboom kwamen meer mensen. Ze spraken met zijn collega's en een enkele keer stond F.Ladeboom iemand te woord. Tegen het middaguur begon hij zijn boterham, die hij had meegenomen, op te eten. Een man kwam het kantoor binnen en begon met iemand te praten. De man waartegen hij het had stond op en zocht iemand. Nadat hij hem had gezien stuurde hij de man die binnen was gekomen naar hem toe. Deze liep langs F.Ladeboom en zag de tas langs zijn stoel staan. Het was F.Doorstad van het verzet die zonder in te houden verder liep naar een andere verzetsman. Iemand had een tas verloren met daarin voedselbonnen en persoonlijke spullen waarmee iemand herkend kon worden. Deze tas mocht niet in de handen van de vijand vallen. Gelukkig had F.Doorstad de tas gezien en liep hij gestaag door naar zijn collega verzetsman. In de middag ging F.Ladeboom met een stapeltje brieven naar buiten en keerde binnen het uur terug. Hij ging weer verder met zijn werk totdat hij naar huis ging. Bij het verlaten van het kantoor dacht hij aan de tas die hij had gevonden. Hij draaide zich om en ging terug. De tas was verdwenen. Hij keek nog eens goed in het rond, maar de tas was nergens meer te vinden. Op de grond lag een kladblaadje dat hij wel had gezien maar waar hij geen aandacht aan had gegeven, daar hij dacht dat het van hemzelf was. Hij raapte het op en keek wat erop stond. Er stond niets op en het was niet van hemzelf. Hij herkende de messcherpe rand die een collega van hem vaker aan een kladblaadje aanbracht. Hij gooide het weg en ging naar huis. Besluiteloosheid weerhield hem ervan er met iemand over te praten en niemand praatte er met hem over. Tot jaren later, na de oorlog. In een café

begon F.Doorntad tegen hem te praten. Hij had het over een leren tas die naast hem had gestaan en die hij meegenomen had. Hij stelde zich voor als iemand van het verzet. Samen dronken ze een glas bier. Daarna nog een. Naarmate de avond vorderde waren er meer verhalen verteld en op een gegeven moment trok F.Ladeboom de conclusie: 'Maar dan ben ik van het verzet.' De volgende dag moest hij er aan terugdenken en aan de reactie van F.Doorntad met nog enkele mensen. Ze konden er wel mee lachen en vonden het goed. Het gevolg was dat hij verder werd ingelijfd bij het verzet. Hij werd een held, liep mee in defilés, langs podiums waar notabelen en leden van het Koninklijk huis, stonden. Op de dag dat hij een 'lintje' kreeg, zat hij in een horecagelegenheid een hamburger te eten. Hij kwam in gesprek met enkele mannen en uitten rechtse taal. Hadden het over de criminaliteit en de strafmaat, kennelijk gingen ze ervan uit dat zijzelf nooit berecht zouden worden en vonden dat er hogere straffen uitgedeeld moesten worden. Ze spraken over het wapenbezit en een aantal andere aangelegenheden. Een man van de veiligheidsdienst hoorde het allemaal aan en vond zichzelf in dermate goed gezelschap dat hij met de mannen ging praten. Er werd gelachen, af en toe hard geschreeuwd.

Drie neven van F.Ladeboom hadden samen twee bedrijven. Ze kwamen regelmatig bij F.Ladeboom op bezoek. In het begin spraken ze vaak over de oorlog. Daarna ging het meer over rechtse politiek. Ook de man van de veiligheidsdienst die F.Ladeboom had ontmoet kwam weleens langs. Ze spraken over de lasten voor de werkgever, over de arbeidsvoorwaarden. Ze waren van mening dat de werkgever het altijd voor het zeggen heeft in zijn bedrijf. Hij heeft altijd gelijk ook als hij ongelijk heeft en de werknemers

moeten naar hem luisteren. Voor een van de neven Feliks genaamd had de man van de veiligheidsdienst de meeste aandacht. Feliks en Hendrik hadden een bedrijf en hadden een aantal werknemers in dienst. Een daarvan had veel maatschappijkritiek. Dat viel niet altijd in goede aarde, zeker niet bij Feliks. Ook bij de politie mochten ze Natan niet. Ze waren weleens langs geweest en hadden het met Feliks over hem gehad. Feliks had al eerder iemand gedood. Het was een beetje een vergelijkbare situatie. Iemand liet niet over zich heen lopen en was in veel gevallen terecht kritisch. Dat hield Feliks niet vol en met een vertrokken gezicht had hij de man neergestoken. Het had geen gevolgen voor hem door zijn relatie met F.Ladeboom, zijn contacten met het verzet en iemand van de veiligheidsdienst. Hij kwam er achter hoe gemakkelijk het is iemand te vermoorden en er mee weg te komen. Het is gemakkelijk doden met de veiligheidsdiensten. Laat het om rechtse politieke redenen gaan dan wil de overheid eerder een oogje dicht knijpen. Daarbij is het onderzoek naar de moord in handen van de overheid. De overheid heeft dan de touwtjes in handen, met de veiligheidsdienst op de achtergrond. Luister niet naar die mooie praatjes van onderzoekers zijn onafhankelijk, eerlijk en integer. Dat is allemaal onzin, wat voor kinderen tot negen jaar en die zeggen er al van 'Hier klopt toch iets niet.' Nee, ze doen allemaal wat de veiligheidsdienst van ze wil. Zolang het maar geheim blijft. De mensen komen niets te weten. Gaan er aan voorbij. Feliks moest hardop lachen. Hij was samen met Hendrik en ze hadden het over een ingelijste foto die ze op kantoor wilden neerzetten. Daarna hadden ze het over Natan. Ze hadden besloten hem om het leven te brengen. Dat deden ze deze keer zonder overleg met de veiligheidsdienst en de politie. Ze hadden daar geen toestemming voor nodig, vonden ze. De politie en de veiligheidsdienst, etc., voelden wel aan welke richting dat het met Natan opging en zouden daarin meegaan. Een vaag plannetje werd

gemaakt.

Tijdens de uitvoering daarvan zouden zij ook moeten aanvoelen hoe het zou verlopen. Ze gingen hem vernederen, ruzie met hem zoeken. Deze keer moest er een getuige bij zijn die kon verklaren dat het noodweer was. Had een schroevendraaier in de hand, was vijandig, draaide zich om en kwam dichterbij Feliks te staan. Dan zou Feliks een mes pakken en zijn keel doorsnijden, een hamer pakken en zijn hoofd inslaan. Ze wisten het nog niet. Nadat ze de bedrijfsresultaten nog hadden besproken gingen ze naar huis. De volgende dag kreeg Feliks een telefoontje van de man van de veiligheidsdienst. Hij wou hem spreken. Ze spraken een dag en een tijdstip af en op het afgesproken tijdstip zaten ze tegenover elkaar. De man van de veiligheidsdienst vertelde dat hij iemand dood wilde hebben. Het was iemand die bij Feliks werkte. Hij werkte op kantoor. Hij vroeg Feliks hem daarbij te helpen. Feliks stelde verder geen vragen en dacht aan zijn eigen voordeel. Het paste precies in zijn straatje. Een familielid die in het verzet heeft gezeten, zeggen ze. Daar wilden hij van profiteren. Beter gezegd, dat wilden de neven uitbuiten voor zichzelf.

Natan was in het begin tevreden met zijn werk. Hij kon eigenlijk goed opschieten met zijn collega's. Alleen met Feliks lukte dat niet zo goed. In het begin nam Feliks zijn opmerkingen niet kwalijk, maar al snel veranderde dat. Hij vertelde hem dan weer wat de werkgevers ervan dachten en dat hij er een verkeerde mening op nahield. Hij riep de hulp in van Hendrik en samen gingen ze op Natan inwerken, ze losten zich daarbij als het ware af. Het was vooral Hendrik die lang door kon gaan over een kleinigheidje. Natan deed zijn werk goed, ook al was Hendrik snel ontevreden. Maar Natan had ervaring genoeg om te weten dat hij zijn werk goed deed en er zelfs nog een schepje

bovenop deed door het netjes af te werken. Met uitgaan ging Natan een keer een café binnen en bestelde zich een drankje. Hij sprak met enkele gasten die hij niet kende en zat weer alleen aan de bar. Iemand van de bediening vroeg hem even een mes vast te houden. Natan zag er geen kwaad in en nam het wapen aan. Daarna viel iemand tegen hem uit met onbegrijpelijke keelklanken en begon te schreeuwen, waarbij de politie snel ter plekke was en het kon sussen. De dag erna ging Natan naar zijn werk en Feliks begon er over. Het was een misverstand legde Natan uit en er was niets gebeurd. Feliks en Hendrik gingen ruzie zoeken met Natan. Ze begonnen over politiek te praten en telkens als hij het niet met hun eens was waren ze ontevreden, gingen ze ruw met hem om, etc. Het kwam zover dat hij niet meer over politiek wou praten. Hendrik en Feliks gingen toch door. Niet meer zo vaak, maar vaak genoeg om ruzie met hem te kunnen krijgen. Tevens lieten ze het zo uitkomen dat het onvermijdelijk was over politiek te praten. Het bedrijf waar Natan werkte lag aan de rand van de stad. Aan de overkant van het bedrijf stroomde een rivier naar de zeehavens verder weg. Het bedrijf was bereikbaar door een weg die doorliep tot aan een snelweg en aan de zijkant van het bedrijf was er een zandweggetje dat naar een woonwijk liep. De koffieonderbreking in de meeste bedrijven was voorbij. Nathan lag op de grond met een schroevendraaier in zijn buik die Feliks eruit trok. Hij had Natan neergestoken na een ruzie over politiek. Alleen Feliks had een schroevendraaier in de hand. Natan een scherp gereedschap. Feliks was tegen Natan gaan schreeuwen en Natan bleef, zoals Feliks en Hendrik hadden verwacht en uitgekiend, niet achter. Feliks voelde zich bedreigd en stak hem neer. Vervolg van Feliks bleef uit, wegens gebrek aan bewijs voor moord. Het werd noodweer genoemd. Dat dit en dergelijke situaties gemiddeld een tot twee keer per jaar in dat bedrijf voorkwam deed geen afbreuk aan de

noodweer. De meeste moorden kwamen niet in de publiciteit. Omwonenden begon het op te vallen dat er iemand in een zwarte zak uit het bedrijf werd gedragen. Ze spraken er weleens over, maar na verloop van tijd zwakte het af. Tevens wilden ze niet in moeilijkheden komen door beschuldigingen te uiten en Feliks verdacht te maken. Daarbij losten Hendrik en Feliks zich bij het moorden af. Dan was het Hendrik die iemand doodde, dan was het Feliks. Daardoor ontstond tevens verwarring wie welke moord had gepleegd, waardoor ze het verweten kon worden als ze Hendrik verdacht maakten en Feliks had de moord gepleegd. Dan ging een van hun de desbetreffende opzoeken, waarbij ook schreeuwleijkerds in de buurt waren.

‘Jij hebt mij van moord beschuldigd?’ klonk het dan.

‘Nou ik dacht dat jij dat was, maar ik heb gehoord dat Feliks het is geweest.’

‘Dan ga jij mij beschuldigen?’ zei Hendrik dan overdreven hard schreeuwend.

‘Ik wist niet beter. Daarbij gebeuren die dingen bij jullie wel vaker’ werd er, doordat Hendrik te dichtbij was gaan staan, met stemverheffing gezegd.

Een man was erbij komen staan.

‘Ja, ik heb weleens iemand met een schroevendraaier gedood’, ging Hendrik verder. ‘Maar vorige maand niet. Dat was Feliks en het was noodweer.

Vraag het maar na. Ik hou er niet van beschuldigd te worden.’

‘Wat heeft hij gedaan?’ vroeg de man die erbij was komen staan.

‘Hij heeft mij van moord beschuldigd.’

‘Ik dacht dat hij het was, Dat gebeurt bij hun wel vaker, is het niet?’

Voordat Hendrik wat kon zeggen begon de man die erbij was komen staan brutaal geschreeuwde, letterlijk onbegrijpelijke keelklanken te spuien.

‘Ja dat is eerder gebeurd, dat klopt, maar we zijn niet veroordeeld geworden, begrijp je? Een keer maar, een keer zijn we voor de rechtbank moeten komen en we zijn vrijgesproken. Nee geseponneerd is het geworden.’

De afschuwelijke schreeuwlelijkheid liet weer brutaal geschreeuwde, letterlijk onbegrijpelijke, keelklanken horen en in zijn jas hield hij een mes vast. De man, tegen wie Hendrik het had, begon er wat beduusd bij te staan en keek om zich heen wie hem allemaal zagen.

‘Die man, Natan werd hij genoemd, stond in een café met een mes te dreigen en tegen Hendrik begon hij uit te vallen. Om niets en dan ga jij mij van moord beschuldigen? Terwijl jij niets weet. Je weet niets’ en weer waren de brutaal geschreeuwde, letterlijk onbegrijpelijke, keelklanken te horen van de man die erbij was komen staan.

‘Nou sorry hoor.’ Weer begonnen ze tegen hem te schreeuwen en te dreigen dat hij voortaan zijn mond moest houden.

Dat gebeurde ook en de hele omgeving waar het bedrijf was gevestigd keek wel uit voordat ze over de doden bij het bedrijf van Hendrik en Feliks gingen vertellen.

Het was al voor de negende keer dat ze op weg was naar iemand die vermoord zou worden. Maar zover was het nog niet. Eerst moest ze contact met hem zoeken, daarna wat vaker contact met hem hebben. Fien was een familierelatie van Feliks. De veiligheidsdienst had zijn hulp gevraagd iemand te doden. Daarna heeft hij Fien erover ingelicht die weer mee wilde doen. Ze was op weg naar Hegan die bij Feliks op kantoor werkte. Ze had gehoord dat hij in een café zou zitten. Ze ging er heen en bestelde wat te drinken. Met haar glas in de hand keek ze in het rond en zag na een poosje Hegan. Ze ging naar hem toe en begon een gesprek met hem. Ze hadden het over zijn werk en ze vertelde over Feliks. Nadat hij het café had verlaten en naar huis was gegaan was hij verbaasd dat hij Fien was tegengekomen. De volgende dag

vertelde hij het tegen Feliks. Die liet een beetje afwezig merken dat hij het had gehoord. Een volgende keer dat hij in dat café zat kwam hij Fien weer tegen. Later werd het hem verweten een verhouding met Fien te hebben, waarbij er ruzie met hem werd gezocht dat hij niet overleefde.

Voor geen van deze moorden was er enige noodzaak. Het was een bepaald tijdverdrijf waar ze geen weerstand tegen konden bieden. Het systeem was erop berekend en kon daarmee omgaan, derhalve maakten ze er gebruik van.

© 2019 Karel Puts

www.kputs.nl